

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ NM κατά τη ΞΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 66294/01)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
27 Μαΐου 2004

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 § 2 της Συμβάσεως.

Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ, 27-05-2004

[υπογραφή :]

/ S. NIELSEN /

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση NM κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συγκροτηθέν από τμήμα απαρτιζόμενο από τους δικαστές:

G. BONELLO, *Πρόεδρο,*

K.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

F. TULKENS,

E. LEVITS,

S. ΒΟΤΟΥΧΑΡΟΒΑ,

A. ΚΟΒΛΕΡ,

V. ΖΑΓΡΕΒΕΛΣΚΥ,

και από τον κ. S. NIELSEN, *Γραμματέα του Τμήματος*.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο την 20-03-2003 και 06-05-2004.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω τελευταία ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 66294/01) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Έλληνας υπήκοος Ν Μ («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου την 26-01-2001, δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Αθηνών Ι. Σταμούλη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Μ. Απέσσο, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Β. Πελέκου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, ότι δεν είχε πρόσβαση στον Άρειο Πάγο.

4. Της προσφυγής επελήφθη το πρώτο τμήμα του Δικαστηρίου (άρθρο 52 § 1 του Κανονισμού). Στο πλαίσιο αυτού, το τμήμα στο οποίο ανετέθη η εξέταση της υποθέσεως (άρθρο 27 § 1 της Συμβάσεως) συγκροτήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 26 § 1 του Κανονισμού.

5. Με την από 20 Μαρτίου 2003 απόφαση, το Δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή.

6. Τόσο ο προσφεύγων όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 § 1 του Κανονισμού).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

7. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1942 και διαμένει στην Εύβοια.

8. Την 29-07-1999, το Πλημμελειοδικείο Χαλκίδος καταδίκασε τον προσφεύγοντα για παράνομη ανέγερση κτίσματος εντός δασικής περιοχής, και του επέβαλε ποινή φυλακίσεως έξι μηνών, μετατρέψιμη σε πρόστιμο Δραχμών 1 500 ημερησίως, και πρόστιμο Δραχμών 200 000 (απόφαση 3712/1999).

9. Την 15-10-1999, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως. Ο συνήγορος του προσφεύγοντος υπέγραψε το έγγραφο της αιτήσεως, το οποίο και παρέδωσε στον Γραμματέα του Πλημμελειοδικείου. Ο τελευταίος συνέταξε και υπέγραψε την έκθεση καταθέσεως, στην οποία διευκρίνισε ότι οι λόγοι αναιρέσεως αναγράφονταν στο έγγραφο της αιτήσεως, αλλά παρέλειψε να υπογράψει το εν λόγω έγγραφο. Κατά τα φαινόμενα, ούτε ο προσφεύγων ούτε ο συνήγορος αυτού έλαβαν στη συνέχεια αντίγραφο του εγγράφου της αιτήσεως, με αποτέλεσμα να μη δυνηθούν να αντιληφθούν εγκαίρως την παράλειψη του Γραμματέα.

10. Η συζήτηση ενώπιον του Αρείου Πάγου έλαβε χώρα την 10-10-2000. Ο εισηγητής πρότεινε να απορριφθεί η αίτηση ως απαράδεκτη.

11. Την 12 -10-2000, ο συνήγορος του προσφεύγοντος κατέθεσε μνημόνιο, στο οποίο, επικαλούμενος το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 της Συμβάσεως, καλούσε τον Άρειο Πάγο να κάνει δεκτή την αίτηση, μολοντί ο Γραμματέας είχε παραλείψει να υπογράψει το έγγραφο της αιτήσεως.

12. Την 14-11-2000, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση ως απαράδεκτη, επειδή ήταν εντελώς αστήρικτη. Ειδικότερα, επεσήμανε ότι η έκθεση καταθέσεως δεν εμπεριείχε κάποιον λόγο αναιρέσεως. Περαιτέρω, έκρινε ότι επειδή δεν είχε υπογραφεί από τον Γραμματέα του Πλημμελειοδικείου, το έγγραφο της αιτήσεως – το οποίο, ωστόσο, εμπεριείχε λόγους αναιρέσεως – δεν ηδύνατο να ληφθεί υπ' όψη.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

13. Κατά τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, πρέπει το πρόσωπο το οποίο παραλαμβάνει την αίτηση αναιρέσεως και ο συνήγορος του ενδιαφερομένου να υπογράψουν την έκθεση καταθέσεως. Πρέπει δε η εν λόγω έκθεση καταθέσεως να εμπεριέχει τους λόγους αναιρέσεως. Εάν οι λόγοι αναιρέσεως αναγράφονται σε διαφορετικό έγγραφο, πρέπει το έγγραφο αυτό να υπογράφεται από το πρόσωπο το οποίο παραλαμβάνει την αίτηση αναιρέσεως και από τον συνήγορο του ενδιαφερομένου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

14. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι το γεγονός ότι η αίτηση αναιρέσεως την οποία κατέθεσε, απερρίφθη από τον Άρειο Πάγο ως απαράδεκτη, συνιστά άρνηση προσβάσεως στο δικαστήριο αυτό. Πόσω μάλλον όταν η παράλειψη η οποία ήταν η αιτία της καταστάσεως αυτής, δεν θα ηδύνατο να καταλογισθεί στον προσφεύγοντα. Ο προσφεύγων επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί δικαίως (...), από (...) δικαστήριο (...), το οποίο θα αποφασίσει (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

15. Ο προσφεύγων θεωρεί ότι απορρίπτοντας την αίτησή του ως απαράδεκτη, ο Άρειος Πάγος επέδειξε υπερβολικό φορμαλισμό. Προσθέτει δε ότι ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας δεν προβλέπει τη χορήγηση στον ενδιαφερόμενο ή στον συνήγορο αυτού αντίγραφο της αιτήσεως μετά από την κατάθεσή της, γεγονός το οποίο θα είχε επιτρέψει στην προκειμένη περίπτωση να γίνει αντιληπτή η παράλειψη του Γραμματέα. Ο προσφεύγων παραδέχεται στο σημείο αυτό ότι ηδύνατο ασφαλώς να ζητήσει και να λάβει

αντίγραφο της κατατεθείσας αιτήσεως, αλλά δηλώνει ότι δεν είχε λόγους να προβεί σε παρόμοια ενέργεια αφού δεν υποτίθεται ότι οι διάδικοι ελέγχουν το έργο του Γραμματέα.

16. Η Κυβέρνηση δηλώνει ότι ο προσφεύγων δεν αποστερήθηκε του δικαιώματός του προσβάσεως στον Άρειο Πάγο. Προς όφελος μιας καλής διοικήσεως της δικαιοσύνης, πρέπει να γίνεται αποδεκτή η ύπαρξη διατυπώσεων για την έγκυρη προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου. Οι διατυπώσεις αυτές, οι οποίες είναι συγκεκριμένες και δύνανται ευκόλως να τηρούνται, δεν αποσκοπούν στον περιορισμό αλλά στην οργάνωση της προσβάσεως στο ανώτατο δικαστήριο. Υποτίθεται ότι ο δικηγόρος ο οποίος εκπροσωπούσε τον προσφεύγοντα, γνώριζε τις υποχρεώσεις του σε θέματα εισαγωγής αιτήσεως αναιρέσεως. Επομένως, η απόρριψη της αιτήσεως από τον Άρειο Πάγο δεν ήταν ει μη μόνον η προβλέψιμη συνέπεια της παραλείψεως η οποία σημειώθηκε κατά την κατάθεσή της.

17. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι ο προσφεύγων ή ο συνήγορος αυτού θα είχαν δυνηθεί να επιδείξουν επιμέλεια και να ζητήσουν αντίγραφο της κατατεθείσας αιτήσεως, γεγονός το οποίο θα τους είχε επιτρέψει να διαπιστώσουν και ενδεχομένως να επανορθώσουν την παράλειψη του Γραμματέα. Εξ άλλου, κατά την Κυβέρνηση, η κύρια υποχρέωση του τελευταίου είναι να υπογράψει τα έγγραφα τα οποία συντάσσει ο ίδιος, δηλαδή την έκθεση καταθέσεως. Υποχρέωση του ενδιαφερομένου ή του συνηγόρου του είναι να βεβαιώνονται ότι ο Γραμματέας έχει υπογράψει δεόντως τα λοιπά έγγραφα τα οποία προσκομίζονται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως.

18. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 6 § 1 εγγυάται σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα να αποφασίζει δικαστήριο επί πάσης αμφισβητήσεως επί των δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων του αστικής φύσεως. Αυτό το «δικαίωμα σε δικαστήριο», του οποίου το δικαίωμα προσβάσεως αποτελεί μία πτυχή, δύναται να επικαλείται οιοσδήποτε έχει σοβαρούς λόγους να θεωρεί

παράνομη μία ανάμειξη στην άσκηση ενός εκ των δικαιωμάτων του αστικής φύσεως και παραπονείται ότι δεν είχε την ευκαιρία να υποβάλει τέτοια αμφισβήτηση σε δικαστήριο το οποίο πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 6 § 1 (βλ., ειδικότερα, *Golder κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 21 Φεβρουαρίου 1975, série A n° 18, σελ. 18, § 36).

19. Εξ άλλου, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο δεν είναι απόλυτο και υπόκειται σε εμμέσως αποδεκτούς περιορισμούς, ίδια δε όσον αφορά τις σχετικές προς το παραδεκτό προσφυγής προϋποθέσεις, διότι, λόγω της φύσεώς του, απαιτεί ρυθμίσεις εκ μέρους του Κράτους, το οποίο διαθέτει στην περίπτωση αυτή κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως. Εν τούτοις, οι περιορισμοί αυτοί δεν θα ηδύναντο να περιορίζουν την πρόσβαση η οποία προσφέρεται σε έναν ενδιαφερόμενο, κατά τρόπον ώστε ή σε σημείο που το δικαίωμά του σε δικαστήριο να θίγεται στην ίδια την υπόστασή του. Περαιτέρω, οι εφαρμοζόμενοι περιορισμοί εναρμονίζονται με το άρθρο 6 § 1 μόνον εάν επιδιώκεται με αυτούς ένας νόμιμος σκοπός και εάν υφίσταται εύλογη σχέση αναλογικότητας ανάμεσα στα χρησιμοποιούμενα μέσα και στον επιδιωκόμενο σκοπό (βλ., μεταξύ άλλων, *Levages Prestations Services κατά της Γαλλίας*, απόφαση από 23 Οκτωβρίου 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-V, σελ. 1543, § 40).

20. Στην παρούσα υπόθεση, η αίτηση αναιρέσεως του προσφεύγοντος απερρίφθη ως απαράδεκτη επειδή ήταν παντελώς αστήρικτη. Ο ενδιαφερόμενο ισχυρίζεται ότι ένα απλό σφάλμα γραφής του αποστέρησε το δικαίωμά του να εξετασθεί η αίτησή του αναιρέσεως από τον Άρειο Πάγο.

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι καθήκον του δεν είναι να υποκαθιστά τα εσωτερικά δικαστήρια. Κατ' αρχήν αρμόδια να ερμηνεύουν την εσωτερική νομοθεσία είναι οι εθνικές αρχές, και δη τα δικαστήρια (*Edificaciones March Gallego S.A. κατά της Ισπανίας*, απόφαση από 19 Φεβρουαρίου 1998, *Recueil* 1998-I, σελ. 290, § 33). Τούτο ισχύει ιδιαίτερω

στην περίπτωση της ερμηνείας από τα δικαστήρια κανόνων δικονομικής φύσεως, όπως το νομότυπο και οι προθεσμίες οι οποίες διέπουν την εισαγωγή μιας προσφυγής (*Pérez de Rada Cavanilles κατά της Ισπανίας*, απόφαση από 28 Οκτωβρίου 1998, *Recueil* 1998-VIII, σελ. 3255, § 43). Ο ρόλος του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της συμβατότητας με τη Σύμβαση των συνεπειών παρόμοιας ερμηνείας.

22. Εξ άλλου, το Δικαστήριο επαναβεβαιώνει ότι το άρθρο 6 της Συμβάσεως δεν υποχρεώνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη σε δημιουργία Εφετειών ή Αρείου Πάγου. Πάντως, ένα Κράτος το οποίο διαθέτει τέτοιου είδους δικαστήρια, υποχρεούται να μεριμνά ώστε τα εν λόγω δικαστήρια να παρέχουν στους ενδιαφερομένους τις θεμελιώσεις εγγυήσεις του άρθρου 6 (βλ., μεταξύ άλλων, *Delcourt κατά του Βελγίου*, απόφαση από 17 Ιανουαρίου 1970, *série A* n° 11, σελ. 13-15, § 25).

23. Ο τρόπος με τον οποίο το άρθρο 6 § 1 εφαρμόζεται, εξαρτάται από τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης διαδικασίας. Για να κριθεί, πρέπει να ληφθεί υπ' όψη η δίκη στο σύνολό της, όπως διεξήχθη στο πλαίσιο της εσωτερικής έννομης τάξεως, και ο ρόλος τον οποίο διαδραμάτισε ο Άρειος Πάγος, αφού οι προϋποθέσεις όσον αφορά το παραδεκτό αιτήσεως αναιρέσεως, είναι δυνατόν να είναι περισσότερο αυστηρές εν σχέσει προς τις αντιστοίχως ισχύουσες σε περίπτωση εφέσεως (βλ., μεταξύ άλλων, *Brualla Gómez de la Torre κατά της Ισπανίας*, απόφαση από 19 Δεκεμβρίου 1997, *Recueil* 1997-VIII, σελ. 2956, § 37, *Mohr κατά του Λουξεμβούργου* (déc.), n° 29236/95, 20 Απριλίου 1999).

24. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων είχε πρόσβαση στον Άρειο Πάγο, όμως μόνο για να ακούσει ότι η προσφυγή του απορρίπτεται ως απαράδεκτη επειδή το έγγραφο της αιτήσεως, το οποίο εμπειρείχε τους λόγους αναιρέσεως, δεν είχε υπογραφεί από τον Γραμματέα του Πλημμελειοδικείου, ο οποίος είχε παραλάβει την αίτηση (βλ. παραγράφους 9 και 13 ανωτέρω). Όμως, το γεγονός, αυτό καθ'αυτό, ότι

ηδυνήθη να προσφύγει ενώπιον δικαστηρίου, δεν ικανοποιεί απαραίτητως τις επιταγές του άρθρου 6 § 1 : αλλά θα έπρεπε να διαπιστωθεί ότι ο βαθμός προσβάσεως τον οποίο προσέφερε η εθνική νομοθεσία, αρκούσε να εξασφαλίσει στον ενδιαφερόμενο το «δικαίωμα σε δικαστήριο», λαμβανομένης υπ' όψη της αρχής της υπεροχής του δικαίου σε μία δημοκρατική κοινωνία (*Goldier κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, ο.α., σελ. 16-18, §§ 34-35).

25. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι κανονισμοί οι σχετικοί προς τους τύπους οι οποίοι πρέπει να τηρούνται προκειμένου περί της εισαγωγής προσφυγής, σκοπό έχουν βεβαίως την εξασφάλιση μιας καλής διοικήσεως της δικαιοσύνης. Πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να αναμένουν ότι οι υφιστάμενοι κανόνες θα εφαρμόζονται. Εν τούτοις, η εν λόγω ρύθμιση, ή η εφαρμογή της οποίας έτυχε, δεν πρέπει να εμποδίζει τους ενδιαφερόμενους να τυγχάνουν του ευεργετήματος ενδίκου μέσου το οποίο διαθέτουν.

26. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το γεγονός ότι στην προκειμένη περίπτωση ο Άρειος Πάγος απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη, είχε ως αποτέλεσμα να τιμωρηθεί ο προσφεύγων για ένα σφάλμα γραφής το οποίο σημειώθηκε κατά την κατάθεση της προσφυγής του. Ωστόσο, δεν θα ήταν δυνατόν να θεωρηθεί ο προσφεύγων υπεύθυνος για το σφάλμα αυτό. Το Δικαστήριο εκτιμά πράγματι ότι, αφού το εσωτερικό δίκαιο προβλέπει ότι το πρόσωπο το οποίο παραλαμβάνει την αίτηση αναιρέσεως, οφείλει επίσης να υπογράψει το έγγραφο το οποίο περιέχει τους λόγους αναιρέσεως, η εκπλήρωση της διατυπώσεως αυτής είναι ευθύνη του προσώπου το οποίο είναι εκ του νόμου αρμόδιο να παραλάβει την προσφυγή, εν προκειμένω του Γραμματέα του Πλημμελειοδικείου. Πόσω μάλλον όταν η εσωτερική νομοθεσία δεν προβλέπει τη σε κάθε περίπτωση χορήγηση αντιγράφου του εγγράφου της αιτήσεως στον αναιρεσείοντα ή στον συνήγορο αυτού, γεγονός το οποίο θα μείωνε τις πιθανότητες τυχόν παραλείψεων της αρμοδίας για την παραλαβή της προσφυγής δημοσίας αρχής. Βεβαίως, οι ενδιαφερόμενοι δύνανται, με πρωτοβουλία τους, να ζητήσουν αντίγραφο του εν λόγω

εγγράφου, αλλά, κατά το Δικαστήριο, η δυνατότητα αυτή δεν συνεπάγεται υποχρέωση για τους διαδίκους να ελέγχουν εάν η δημόσια αρχή η οποία παρέλαβε την αίτηση, εκπλήρωσε όλες τις διατυπώσεις, οι οποίες είναι συνυφασμένες με τα καθήκοντά της.

27. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο δεν θα ηδύνατο να δεχθεί ότι η διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου χαρακτηρίζεται από έναν τόσο άκαμπτο formalισμό (βλ., *mutatis mutandis*, *Σωτήρης και Νίκος Κούτρας ΑΤΤΕΕ κατά της Ελλάδος*, n° 39442/98, § 22, CEDH 2000-XII). Το Δικαστήριο εκτιμά επομένως ότι ο προσφεύγων αντιμετώπισε δυσανάλογη δυσχέρεια κατά την άσκηση του δικαιώματός του προσβάσεως σε δικαστήριο και ότι, ως εκ τούτου, εθίγη η ίδια η υπόσταση του δικαιώματός του σε δικαστήριο.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

28. Κατά το άρθρο 41 της Συμβάσεως,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και αν το εσωτερικό δίκαιο του υψηλού συμβαλλομένου μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

29. Ο προσφεύγων ζητά το ποσό των Δραχμών 580 000 (1 702 ευρώ), το οποίο αντιστοιχεί στο ποσό το οποίο υποχρεώθηκε να καταβάλει προς εξαγορά της ποινής του. Δεν προσκομίζει κάποιο σχετικό δικαιολογητικό. Περαιτέρω, ο προσφεύγων ζητά 10 000 000 Δραχμές (29 347 ευρώ) για ηθική βλάβη.

30. Η Κυβέρνηση δεν εκφέρει άποψη.

31. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η αίτηση αναιρέσεως του προσφεύγοντος είχε γίνει δεκτή, δεν είναι βέβαιο ότι ο Άρειος Πάγος θα είχε αναιρέσει την απόφαση του Πλημμελειοδικείου. Θα αποτελούσε επομένως θεωρητική άποψη άνευ εμπειρικής στηρίξεως, εάν γινόταν δεκτό ότι ο προσφεύγων δεν θα ήταν υποχρεωμένος να εξαγοράσει την ποινή του εάν ο Άρειος Πάγος δεν είχε απορρίψει την αίτησή του ως απαράδεκτη (βλ., *mutatis mutandis*, Σωτήρης και Νίκος Κούτρας ΑΤΤΕΕ κατά της Ελλάδος, ο.α., § 29). Άρα, το Δικαστήριο θεωρεί ότι εφόσον δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια ανάμεσα στην υλική ζημία, την οποία επικαλείται ο προσφεύγων, και στη διαπιστωθείσα παραβίαση, δεν συντρέχει λόγος σχετικής αποζημιώσεως, πολλώ μάλλον όταν ο προσφεύγων δεν προσκομίζει την απόδειξη εξαγοράς της ποινής του. Αντιθέτως, το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος επανορθώσεως της ηθικής βλάβης την οποία υπέστη ο προσφεύγων ως εκ της παραβιάσεως του δικαιώματός του προσβάσεως σε δικαστήριο. Λαμβανομένης υπ' όψη της σχετικής νομολογίας και αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, όπως ορίζει το άρθρο 41, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 5 000 ευρώ για τον λόγο αυτό.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

32. Ο προσφεύγων ζητά 545 000 Δραχμές (1 600 ευρώ) ως έξοδα και δικαστική δαπάνη ενώπιον του Πλημμελειοδικείου και του Αρείου Πάγου. Δεν προσκομίζει παραστατικά ή δικαιολογητικά πληρωμής αμοιβής δικηγόρου.

33. Η Κυβέρνηση δεν εκφέρει άποψη.

34. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατά το άρθρο 60 § 2 του Κανονισμού του, οι προσφεύγοντες υποχρεούνται όπως επισυνάπτουν στις απαιτήσεις τους βάσει του άρθρου 41 τα «αναγκαία δικαιολογητικά, άλλως το Δικαστήριο δύναται να απορρίψει την προσφυγή, εν όλω ή εν μέρει». Το

Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στην παρούσα υπόθεση, ο προσφεύγων δεν προσκομίζει δικαιολογητικά προς στήριξη του αιτήματός του όσον αφορά τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη την οποία πραγματοποίησε ενώπιον των εσωτερικών δικαστηρίων, ενώ είχε δεόντως ενημερωθεί από τη Γραμματεία περί των διατάξεων του άρθρου 60 § 2 (*Silvester's Horeca Service κατά του Βελγίου*, η° 47650/99, § 41, 4 Μαρτίου 2004). Επομένως, συντρέχει λόγος να απορριφθούν οι σχετικές απαιτήσεις.

B. Τόκοι υπερημερίας

35. Το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανείου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης προσαυξανόμενου κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

2. *Κρίνει* ότι

α) το εναγόμενο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 5 000 ευρώ (πέντε χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη, ως και παν ποσό δυνάμενο να οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι της καταβολής, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατά την περίοδο αυτή επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανείου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

3. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως την 27-05-2004 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Giovanni BONELLO /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Αθήνα, 25-06-2004

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ